РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 4-го мая 1915. Ч. 51. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, May 4, 1915. N. 51.

ЗАГАЛЬНІ СТРАТИ В ЛЮДЯХ ВИНОСЯТЬ 10 МІЛЇОНІВ.

Несподїваний похід Нїмцїв на Лїбаву і Риґу.

Великі страти союзників в Дарданелях на суші і на мори.

Нїмецькі тяжкі ґармати бомбардують француську пристань Дінкерк.

ДОТЕПАРІШНІ СТРАТИ У ВІЙНЇ ВИНОСЯТЬ 10 МІЛЇОНІВ ЛЮДИЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 2. мая. — Товариство Червоного Хреста оголосило вчера звіт, який подає страти воюючих держав по послїдний час. Сей звіт обіймає хорих, ранених, калїк і убитих. Страти представляють ся після поодиноких держав, як слїдує:

Росія	2,627.500
Франція	1.621.000
Анґлїя	384.000
Сербія	232.500
Бельґія	162.500
Разом	5.027.500
Нїмеччина	1,990.500
Австрія	1.250.000
Разом	3.240.500

Загальні страти тих воюючих держав числять 8.268.000 в убитих, ранених і хорих.

Повисше зіставленє, яке походить від Товариства Червоного Хреста, а яке заслугує на достовірність, вказує, що страти союзників в убитих і ранених є о 2 мілїони більші ніж Нїмеччини і Австрії.

Треба однак притім ще замітити, що згадане число страт не обіймає страт в полонених. Після послїдних урядових рапортів, загальне число полонених в Нїмеччинї виносило поверх 1.000.000, в Австрії около 500.000. Инші держави не оголошували числа полонених. Загально можна приймити, що Нїмеччина і Австрія стратили в полонених 400.000 до 500.000, а загальні страти союзників є 6.500.000, а страти Нїмеччини і Австрії 3.600.000. Иншими словами страти союзників є два рази більші ніж страти Нїмеччини і Австрії.

Загальне число страт в людях дійшло до 10 мілїонів.

—o—

В ГАЛИЧИНЇ І НА БУКОВИНЇ:

В КАРПАТАХ І В ГАЛИЧИНЇ ПОЗІРНИЙ СПОКІЙ. — ОБІ СТОРОНИ ЧЕКАЮТЬ НА ДОГІДНЇЙШУ ХВИЛЮ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 1. мая. — Австрійське мінїстерство війни подало до загального відома отсї вісти:

„В російській Польщі відбуваєть ся щораз сильнїйша перестрілка артилєрії. В богато місцевостях російські війска були приневолені опустити свої становища.

„В західній Галичинї і в Карпатах не зайшли жадні важнїйші зміни. Над рікою Опором наші війска відбили кілька нападів Москалїв. Страти Москалїв були досить значні. Понад 500 Москалїв полонено.

„Над Днїстром коло Залїщик наша артилєрія підчас перестрілки висадила у воздух російський маґазин амунїції".

15 ГЕРОЇВ З ПЕРЕМИШЛЯ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 1. мая. — Серед великих небезпек удало ся 15 жовнїрам зі залоги в Перемишли перебити ся помежи ряди Москалїв і дістати ся на австрійську сторону. Сего довершило 14 гузарів під проводом кадета Івана Чача.

Тих 15 гузарів утїкло 22 марта, в кілька годин перед здачею Перемишля Москалям. Всї місцевости, котрими вони утїкали, були переповнені Москалями. В день скривали ся в лїсах, а ночию йшли дальше. Помимо того прийшлось їм кілька разів звести бій з російськими патрулями. В тих стрічах стратили вони всего одного товариша. Для австрійських воєнних властий привезли вони ріжні важні рапорти, які відносять ся до розкладу сил російського війска на боєвій лїнії.

Командант геройської дружини кадет Іван Чач, який був на принятю у архикнязя Йосифа Фердинанда, зістав відзначений золотим і срібним медалем заслуги.

—o—

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

БИТВА КОЛО ШАВЛЇВ.—НЇМЦЇ ПОЛОНИЛИ 1.350 МОСКАЛЇВ І ЗДОБУЛИ 10 МАШИНОВИХ КАРАБІНІВ.

БЕРЛЇН (через Сейвіл, Л. Ай.), 1. мая. — Головна нїмецька кватира доносить:

„Битва коло Шавлїв покінчилась для нас корисно. Московські війска утїкли, запаливши місто Шавлї, в напрямі столицї Курляндії, Мітави.

„Наші війска полонили поверх 1.000 Москалїв і здобули 10 машинових карабінів. Крім сего попали ся в наші руки величезні запаси поживи і воєнних матеріялів.

„Російські напади на схід від Плоцка, коло Кальварії і на північ від Сувалок відбито з великими стратами для неприятеля. В тих битвах полонено 350 Москалїв.

„На полудневий захід від Авґустова на одну нашу компанїю, котра маширувала яко передня сторожа, напали несподївано більші віддїли Москалїв. Страти її великі".

ГЕНЕРАЛ ГІНДЕНБУРҐ ПРИ ПРАЦЇ.

АМСТЕРДАМ (через Лондон), 1. мая. — Вісти про похід нїмецьких війск в глиб Росії і про побіду коло міста Шавлї викликали серед нїмецького населеня велике одушевленє. В тій новій акції добачують початок нового дїла ґенерала Гінденбурґа.

Нїмцям удало ся заняти терен на північний схід від Ковна, 80 кільометрів від пруської границї і перервати зелїзниче полученє між Лїбавою а Двинськом (Дінабурґ). Через те праве крило російської армії найшло ся у великій небезпецї, бо йому грозить з одної сторони цїлковите окруженє, з другої сторони відтятє довозу живности. Нїмецькі війскові знавцї кажуть, що Москалї мусять значну силу своїх війск кинути тепер на північ, щоби відвернути грозячу небезпеку.

Похід нїмецького війска в надбалтійські провінції викликав велике здивованє. Перед кількома днями телєґрами з Петроґраду доносили, що російські війска війшли знова до Східних Прус. А тимчасом показало ся, що справа має ся зовсїм противно. Нїмецькі війска війшли в глиб Росії на 80 кільометрів від пруської границї, на схід від російських кріпостий Ковна і Вильни.

В якій цїли Нїмцї розпочали воєнну акцію якраз на крайнім лївім крилї, се покриває глибока тайна ґенерального штабу. Ріжні воєнні знавцї ріжно толкують. Одні є сеї гадки, що Нїмцї дїйсно мають намір окружити російське праве крило і перервати комунїкацію між Петроґрадом а Варшавою т. є. взагалї з великою частию російської армії в Польськім Королївстві. Инші знова не приписують сему жадного більшого значіня; вони твердять, що Нїмцям розходить ся виключно о се, щоби змусити російський ґенеральний штаб до висланя значнїйших війск на північ, а тимчасом Нїмцї вдарять з цїлою силою на Москалїв в російській Польщі або в Галичинї.

Зі скорого походу нїмецьких війск можна напевно сказати, а іменно, що дороги в Росії вже підосхли та що велика рішаюча битва вже незадовго розпічнеть ся.

НЇМЕЦЬКІ ВІЙСКА ПІД ЛЇБАВОЮ, НЇМЕЦЬКІ КОРАБЛЇ В ЗАЛИВІ КОЛО РИҐИ.

ПЕТРОҐРАД (через Лондон), 2. мая. — Російське мінїстерство війни оголосило урядові вісти, в яких говорить ся, що передні сторожі нїмецької армії зявили ся в околицї міста Лїбави та що нїмецькі торпедовцї були зауважені в заливі пристани Риґи. Урядове оповіщенє є отсего змісту:

„Неприятельське війско обсадило місцевість Шавлї. Дня 1. мая появила ся передна сторожа нїмецького війска під Лїбавою. Тогосамого дня появили ся нїмецькі торпедовцї в заливі пристани Риґи.

„На захід від ріки Нїмен битва триває дальше. Коло села Таєнко цїла компанїя нїмецького війска піддала ся.

„В західній Галичинї австрійські війска розпочали наступати дня 30. цьвітня коло Цєнжковіц. Неприятель зближив ся на шістьсот кроків до наших закопів, почім був приневолений до відвороту.

„В Карпатах відбили ми тоїсамої ночи напади Австрійцїв і Нїмцїв коло Головецька і Синечола".

—o—

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ТЯЖКІ НЇМЕЦЬКІ ГАРМАТИ БОМБАРДУЮТЬ ФРАНЦУСЬКУ ПРИСТАНЬ ДІНКЕРК.

ЛОНДОН, 1. мая. — З Франції надійшли вісти, що около 60 ґранатів з 15-цалевих гармат впало в ріжних місцях міста Дінкерк. Страти в убитих і ранених людях виносять около 150. Шкоди в домах досить значні.

Коли в місті впали перші ґранати, була загальна гадка, що то нїмецька фльота бомбардує Дінкерк. Показало ся однак, що бомбардованє міста переводять Нїмцї при помочи своїх далекострільних тяжких гармат, які стоять на боєвій лїнії у Фляндрії коло Нюпорт і Діксмюд. Віддаленє від нїмецьких батерій у Фляндрії до Дінкерк оцїнюють на 18 миль.

НАСЕЛЕНЄ ДІНКЕРК УТЇКАЄ ТИСЯЧАМИ З МІСТА.

ПАРИЖ, 1. мая. — З Дінкерк пишуть про бомбардованє міста Нїмцями отсе:

„Бомбардованє міста розпочало ся несподївано о год. 11.30 перед полуднем; нараз впали ґранати о 15-цалевім калїбрі. Діри в земли, спричинені вибухом ґранатів, доходили до величини 45 стіп в промірі. Зразу не можна було прослїдити, звідки вони приходять. Правильно що 7 мінут падав один ґранат. В містї було зразу досить спокійно, але опісля тисячі народа опустили місто, утїкаючи в напрямі міста Калє.

„З анґлїйського жерела довідали ся ми відтак, що Нїмцї острілювали місто при помочи тяжких гармат з віддаленя 18 миль. Підчас острілюваня кружляли нїмецькі лїтаки, які подавали сиґнали нїмецьким батеріям..."

Бомбардованє пристани Дінкерк викликало також велике затрівоженє в Анґлії. Як звісно пристань Дінкерк є підставою для анґлїйських транспортів війска і воєнних матеріялів.

Воєнні знавцї не привязують до бомбардованя сего міста великої ваги. Вони кажуть, що цїлию Нїмцїв було виключно викликати серед француського населеня моральне пригнобленє, яке в послїдних часах степенуєть ся. З острілюваня француської пристани заключають деякі воєнні знавцї про сильно укріплену боєву лїнію Нїмцїв.

БИТВА У ФЛЯНДРІЇ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

БЕРЛЇН (через Сейвіл, Л. Ай.), 2. мая. — Головна нїмецька кватира оголосила отсей звіт з поля війни на заходї:

„Битва на західнім березї каналу Ізер покінчилась в некористь неприятеля, який поніс знова тяжкі страти. На північ від Іпр робив неприятель великі зусиля, щоби відзискати утрачені становища, але безуспішно.

„Між ріками Мез а Мозель відбито всї напади Французів.

„В Бельґії зістрілено 3 неприятельські лїтаки.

„На прочій боєвій лїнії відбувала ся лише перестрілка артилєрії".

—o—

В ТУРЕЧЧИНЇ:

ТИСЯЧНІ СТРАТИ СОЮЗНИКІВ В ДАРДАНЕЛЯХ.

ЦАРГОРОД (через Берлїн і Амстердам), 2. мая. — Воєнні операції союзників на побережу европейської і азійської Туреччини (по обох боках Дарданелїв) покінчили ся для них великою неудачею. Союзники потерпіли величезні страти, які оцїнюють на десять тисячів убитих і ранених. Урядові рапорти турецькі потверджують великі успіхи Турків на суши і на морю.

Тісамі рапорти повідомляють, що азійське побереже Туреччини зовсїм очищене з Французів. На півострові Ґалїполї держать ся анґлїйські війска лише в однім місци і то під охороною гармат воєнних кораблїв.

Вчера відбуло ся з тої нагоди величаве торжество і манїфестація в Царгородї, столицї Туреччини. В мошеї св. Софії відправлено молитви за побіду над ворогами. В торжестві брав участь султан і всї державні достойники.

ВЕЛИКІ СТРАТИ СОЮЗНИКІВ НА МОРИ. — 4 ВОЄННІ КОРАБЛЇ СИЛЬНО УШКОДЖЕНІ, 2 КОРАБЛЇ ЗАТОПЛЕНІ.

АМСТЕРДАМ, 1. мая. — До Берлїна надійшли урядові вісти про воєнні операції в Дарданелях отсего змісту:

„16 воєнних кружляків і богато торпедовцїв острілювали наші наперед висунені батерії, закидаючи їх тисячами ґранатів. Наші страти в людях і ушкодженя в укріпленях є дуже незначні.

„Наші гармати поцїлили два транспорти анґлїйських війск коло Седель-Бар. Один транспортовий корабель потонув.

„Анґлїйські воєнні кораблї „Меджестик" і „Траюмф" мусїли відплисти з причини сильного ушкодженя.

„Також француський кружляк „Жанна д'Арк" зістав сильно ушкоджений. На його покладї вибух огонь.

„На самім вїздї до Дарданелїв затоплено анґлїйський протиторпедовець.

„Послїдні вісти доносять про ушкодженє анґлїйського воєнного корабля „Венджeнс".

ФРАНЦУЗИ ОПУСТИЛИ АЗІЙСЬКЕ ПОБЕРЕЖЕ ТУРЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН, 2. мая. — Телєґрама з Атен доносить, що 4.000 француська армія, яку висаджено на азійськім побережу Туреччини коло фортів Кум-Калє, повернула назад на кораблї і відплила в незвіснім напрямі. Висадженє француської армії на азійськім боцї Дарданелїв мало на цїли, як кажуть тутешні знавцї, помогти у висадженю анґлїйських війск коло Седель-Бар на півострові Ґалїполї.

Анґлїйцї поволи признають ся до неудачі і потверджують телєґрами з Царгороду. Показуєть ся, що союзники потерпіли знова велику неудачу на мори і на суші. Нема вже чутки анї про бомбардованє і здобуванє турецьких фортів анї про похід 200.000 армії союзників на Царгород.

—o—

В РОСІЇ:

МОСКАЛЇ А ЗАБОРОНА „ВОДКИ".

„Цїлковита заборона уживаня алькоголю в Росії має дуже корисні наслїдки по селах, але біднїйші верстви міського населеня уживають тепер замісць „водки" плину до полїтерованя дерева", — так пише у своїм звітї А. Вудґавс, член анґлїйського посольства в Петроґрадї.

„По селах заказ уживаня водки дав знаменитий вислїд. Звіти щадничих кас виказують великий зріст ощадностий, а сїльске населенє стало більше господарним і ощадним.

„Зате в містах вислїд є зовсїм противний. Тут найдено спосіб заступити „водку" иншим плином. До того служить плин до полїтерованя дерева. Його відповідно приправляють. Найперше солять. По якімсь часї на поверхнї збираєть ся троюча часть плину, яку зливаєть ся. Відтак перепускаєть ся через чорний хлїб. Доданє цибулї убиває неприємно вонючий запах.

„Коли Москаль потягне собі сеї „рафінованої" полїтури, попадає сейчас в удурманюючий стан, який триває 48 годин. Звичайно пробуджуєть ся в арештї. Коли пробудить ся кличе води, бо має велику спрагу. Напившись води, тратить знова притомність і попадає в сон та спить 24 годин. Коли пробудить ся, кличе знова води і засипляє на протяг 12 годин. Таке представленє триває майже цїлий тиждень, заки чоловік прийде зовсїм до себе.

„Сей спосіб самоубийства ширить ся в страшний спосіб між найбіднїйшими верствами міських робітників. Дуже часто лучаєть ся, що такі випадки кінчать ся смертю".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

УКРАЇНА І РОСІЙСЬКА ДЕРЖАВА.

Коли переглянемо історію кількох соток лїт, то бачимо як Росія раз-враз, крок за кроком нищила все, що нагадувало би самостійність України. Україна завсїди була для Росії найбільше пожаданою, але рівночасно і страшною. А коли Росія нинї така велика і сильна, то се завдяки тому, що Україна не вспіла доси визволити ся із зелїзних московських кайданів.

Не диво отже, що коли український рух в послїдних роках почав незвичайно рости, російська бюрократія зачала кидатись на всї боки, щоби сей рух знищити.

Касовано українські товариства культурні й економічні; переслїдувано передплатників українських ґазет, конфісковано книжки, які ще вчера вільно було читати і друкувати, а послїдним великим актом насильства перед війною була заборона сьвяткованя 100-лїтного ювилею уродин Шевченка.

Однак заходи російського уряду були даремні. На перекір усїм заборонам і ненависти до всього, що українське — український рух ріс незвичайно скоро. Вже не одиницї, але гурти, громади почали кричати, що їм кривда дїєть ся, Там кількасот студентів духовної семинарії домагають ся науки в українській мові; там народні учителї; там і селяни шлють свої співчутя чи привіти з приводу важнїйших подій в українськім житю. Вже і в державній думі зачали щораз частїйше згадувати про кривди Українцїв.

А тут ще під боком куток України, де все таки можна Українцям жити своїм житєм — Галичина. Чого не перепустить цензура, що заборонять в Росії, про те говорить ся в Галичинї, а відси відгомоном воно летить на Україну. Тай самі чутки про здобутки Українцїв в Австрії підіймали духа й на російській Українї і заставляли до роботи.

Як високо стояла українська сьвідомість в Росії, видно хоч би з того, що на заборону Шевченкового сьвята робітники відповіли страйками, а в Києві навіть уладжено демонстрацію з українськими прапорами.

І здавало ся російському урядови, що коли би не стало Українцїв в Галичинї, то Росія була би вратована. Почали ся робити пляни на знищенє Українцїв у Галичинї. Бо не Австрії боялась Росія, але України — галицької й російської. Почали ся брехнї про Москалїв у Галичинї; про переслїдуваня православних на галицькій земли; почалась инша подібна робота. Не о Австрію ходило Росії, але о Галичину, о те українське житє, що там росло. Не дармо російський посол Савенко в 1913 р., звертав увагу уряду, що похід Росії на турецьку столицю мусить провадити через Галичину.

Але спитає читач: Чогож Росії бояти ся? Далаб автономію Українї, а тодї і їй самій був би спокій і Українцям було би добре.

Так, але... Українцї (тай усї поневолені народи) домагають ся, щоби їх податки ішли на їх справи, щоби народного гроша і добра не вивозити на північ в російську землю, щоби власною працею не збогачувати чужих, а Україна належить до найбогатших країв Росії. Україна має все — хлїб, уголь, зелїзо, сіль, мідь, нафту. Україна є кормительною Росії. Українські угляні поля над Донцем займають 15.000 квадратових верстов і достарчають 79 процент угля, коли вся решта Росії достарчає ледви 21 процент.

В 1908. р. Україна дала 338,408.000 пудів, а решта Росії 67.412.000 (Австрія 35.300.000).

Цукру 1908. р. вироблено на Українї 81 процент.

Живе срібло і каолїн дає лише Україна, а Росія не дає нїчого.

Подібно і з иншими продуктами.

Додати треба, що простір України супроти усього простору без Фінляндії занимає ледви 9 процент, а продуктів дає в троє тільки що решта Росії.

До тих цифр додати ще треба, що 45 процент всїх податків з України, отже мало не половина, йде на сплачуванє довгу, який Росія затягнула не в інтересї українського народу. Отже Україна сплачує позичку, якої не позичила і з якої не користала.

Се бодай в приближеню дасть понятє, чому Росія боїть ся стратити Україну, а бодай стратити повне право розпоряджати по власній волї її богатствами.

Україна без Росії була би дуже щаслива, а Росія без України як раз противно. Отсе головна причина, що Росія так побиваєть ся за Україну, а забезпечити її для себе на будуче хоче через змосковщенє її.

В. Щурат.

БРАТИ.

В темних горах при окопах у болотї
там зійшли ся два вояки по роботї;
не зійшли ся, тілько впали край дороги,
поранені, сей у плечі, той у ноги.

Один стогне: Тату милий! мамо рідна!
Другий плаче: Дїти любі! жінко бідна!
Подивив ся сей на того довго, тихо,
здивувала рідна мова, спільне лихо.

„Поможіть менї, земляче, рідний брате!
Не по волї я загнав ся у Карпати"...
— Я поможу, милий гостю з України, —
чей по волї не бажав ти нам руїни?

Бють гармати на добраніч, стогнуть гори,
звір лїсами утїкає в темні звори.
Два вояки завивають свої рани,
споминають і родину і кайдани.

„От звела нас люта доля раз до купи
не у гостї, тільки в поли, тут, де трупи...
Виріс, брате, я далеко, у Полтаві,
а загину у Карпатах на мураві..."

Другий каже: „Горе, брате, нам нещасним,
нашим людям, нашим нивам, горам красним,
та найтяжше наше горе: люта сила,
що з братів та вороженьків поробила.

„Та не плачмо, бо віджити ми ще годні;
вилїчимо свої рани і народні;
кров пролита не пропаде, зродить нива, —
буде, буде Україна ще щаслива!"

ЯК ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ РОБЛЯТЬ ГРОШІ НА ВІЙНЇ.

Коли в Европі мілїонові армії проливають кров, палять села та міста і винищують усе в такий спосіб, на який лиш може здобутись уява людий, вуйко Сем найспокійнїйше в сьвітї обчислює собі щодня величезні зиски, які йому приносить европейська різня.

А зиски сї є прямо величезні, як виказує статистичне справозданє американського вивозового бюра за місяць лютий, щойно вислане до Вашінґтону. Виймаємо з отсего справозданя найважнїйші числа про американський вивіз в лютім, в порівнаню з тимсамим місяцем минулого року, а також числа за протяг сїмох місяцїв війни.

Вивіз дотичить головно припасів поживи та матеріялів потрібних на війнї. Вивіз муки побільшив ся в лютім сїм разів в порівнаню з вивозом з лютого минувшого року. Загалом вивезено в лютім збіжа та муки на суму $62,875,-956, коли в тімсамім часї минулого року вивезено лиш за $8,772,225. В послїдних сїмох місяцях вивезено зі Злучених Держав муки і збіжа на суму 357 мілїонів долярів.

Поза припасами поживи зріс значно вивіз живої худоби, коний, а навіть овець. Зріс значно також вивіз ґазолїни та бавовни.

У великій скількости йде до Европи воєнна збруя та амуніція, зелїзні вироби, автомобілї, упряж, накривала та білє і взагалї усе, що потрібне для армії. Америка достарчає Европі парових машин для зелїзниць, зелїзничих шин, меньших парових пароплавів, ґазолїнових суден, а навіть угля в великій скількости. Є також замовленя на підводні судна і лїтаки, а гармати йдуть повними кораблями в Европу. Дійшло навіть до сего, що Вашінґтон почав призадумуватись, що зробилиб нараз Злучені Держави, колиб так їм прийшло підняти війну, до тої степени всї тутешні фабрики збруї випорожнені.

Робить отже вуйко Сем знаменитий бизнес на війнї, а кажуть, що по війнї сей бизнес ще збільшить ся. Підприємцї і торговцї припасами поживи вже заздалегідь затирають руки з утїхи та бажали-б, щоб отся війна потривала як найдовше. Меньше рожево дивлять ся на ті відносини фабриканти, що не мають нїчого спільного з війною. Вони таки відчувають добре війну, та не надїють ся скорого полїпшеня.

Можна сказати, що европейська війна уратувала Злучені Держави від великої фінансової крізи, на яку усї з острахом чекали. Ся кріза, як кажуть, булаб безперечно більша нїж в часах адмінїстрації президента Клївленда. Війна спричинила більший рух у промислї, який небавом буде міг двигнутись ще більше на цїлій лїнії.

Так отже, коли европейські держави винищують ся взаїмно, Злучені Держави через те виратувались перед неминучою крізою, яка їх безперечно чекала, та можуть тепер глядїти сьмілїйше в будучність.

СПОМИНИ З БИТВИ ПІД ГОРОДКОМ.

Битва під Городком відбувала ся серед пекольного гуку гармат. Проти Москалїв стояли угорські війска, які безнастанними атаками виперли неприятеля аж поза лїнію, віддалену від Львова о 20 кільометрів. На полудневім сходї від Городка боролись лише Москалї та Угри.

О 2-гій годинї в ночи ми перебули филясту високорівню, де стояла наша артилєрія. Ми задержались більше меньше у віддаленю півтора кільометра від війскової стрільницї під Городком, по лївій сторонї артилєрії. Гарматні стріли саме тодї були утихли так, що ми могли чути виразно стріли карабінові піхоти, яка посувалась наперед.

Коли наша піхота посувалась значно вперед, почала російська артилєрія дальше стріляти. На се відповіла наша артилєрія, а з сего счинив ся гук, що від него земля дрожала. Москалї хотїли зразу змусити наші батерії до мовчаня, коли однак се не повелось, почали стріляти на наші вози з амуніцією. Але й се не шкодило нашим. Наші жовнїри курили собі спокійно папіроски та файки поміж возами.

Тодї російська артилєрія почала обсипувати градом куль цїлу рівнину. Воздух наповнив ся свистом шрапнелїв. О 3-тій годинї почав ся знова рух між рядами піхотинцїв. Ми поставали, щоб через полеві скла поглянути, що дїє ся, але саме тодї почали нам над головами тріскати шрапнелї. Москалї, доглянувши нас мабуть та думаючи, що се частина ґенерального штабу, привитали нас в сей спосіб. На щастє шрапнелї експльодували або далеко поза нами або о яких 200 метрів перед нами.

Наші війска напирали сильно на російське крило, що стояло під Городком. Артилєрія посувала ся вперед, піддержуючи неустанну пальбу. Лїве російське крило держалось єще сильно.

Ми посунулись тимчасом о кількасот кроків вперед. Задержалисьмо ся біля російських окопів. Тут перед двома днями лежали укриті Москалї. Перший раз бачилисьмо убитих. Довкола лежали баґнети, набої та пушки з консерв. Було також богато скринок з російськими кулями.

Недалеко від нас виднїв ся лїс, де відбула ся страшна боротьба піхоти на баґнети.

Коли почав западати вечір, гук гармат поволи слабшав. Тодї наші війска зірвались до штурму. Москалї поуміщували свої машинові карабіни на деревах і відси засипували наші війска страшним градом куль. Наші офіцири з піднесеними шаблями бігли вперед, але під сильним убійчим огнем наші ряди почали хитатись.

В тій хвилї загреміли у темнотї окрики шеклєрів (Угри з Семигорода) „Гурра!" З городецького лїса чути було брязкіт баґнетів. Москалї падали під ударами шеклєрів мов трава під косою. Відси нї один Москаль не вийшов цїлий. Хто не згинув від баґнета, сей попав ся в полон. Се був найгарнїйший епізод битви під Городком.

Серед сего, сказатиб, упоєня побідою, прийшла вістка, що від півночи надтягнули такі маси російського війска на армію ґенерала Авфенберґа, що він не міг устояти ся. Головний командант рішив отже забрати армію на такі позиції, де вона не відчувалаб переваги Москалїв. По сїй причинї треба було залишити так гарно почату офензиву.

Петро Карманський.

ХОРИЙ САЛДАТ.

В підгірськім місточку, в шинку край стола
Салдат сидів хорий. Склонив в низ чоло
І ніс ся думками у рідне село.
Там немічна жінка й дитина мала
В журбі коротають злиденнії днї.
У грохотї крісів, у реві гармат,
В полумю мужицьких горіючих хат
Все плач причуваєсь йому в чужинї
І думка про бідних не сходить з ума.
А вісти з родини нема і нема.

Підняв в гору очи. Мороз і метїль
Загнали у хату гурток втїкачів.
З жажди і трівоги їх погляд здичів,
А лиця з'орали терпінє і біль.
І нинї чужий вже став серцю їх жаль:
Що мали, втеряли. Лиш часом у снї
Мов чують риданя і бачать огнї,
Що з сїл їх пігнали в невідому даль
І дали їм захист в яругах лїсів
І другів у стадї заблуканих псів.

Дивив ся на образ недолї і мук
І біль невимовний прошиб його грудь.
— „Не вже наші полки під кулями мруть
На те, аби з царських ненаситних рук
Братам нашим рідним дістав ся сей дар?
Вже нинї на спинах їх кнути свистять.
І що-ж їм дасть більше наш кат-государ?"
Втер сльози і вийшов. Над стріхами хат
Котила ся буря і грохіт гармат.

Відень, в січни, 1915.

БИТВИ В КАРПАТАХ.

Як довго треба, щоби Москалї опанували всї переходи в Карпатах і пійшли безпечно в глуб Угорщини? Війсковий критик нюйорського „Таймса" думає, що на полудневих збочах гір мусїлоб бути чимало битв, нїм би можна поступати дальше. Він каже, що одинокою дорогою через гори є долини, куди пливуть ріки. На правім крилї російської армії, коло Бартфельд ріка Тореза пливе вузкою долиною поміж двома гірськими ланцюхами. Ланцюх східний майже 900 стіп високий і йде рівнобіжно з долиною. Нїяке отже війско не може сею долиною поступати, доки не опанує сего ланцюха.

Сей ланцюх довгий на 10 миль і треба довгого часу, нїм його опанують. Те саме з селами над Ондавою і Ляборицею. Здовж сих долин є гори і горби, в яких заховане австрійське війско і найперше треба його вигнати, щоби околицю опанувати. Покищо сего не зроблено, отже коли побачимо російську кавалєрію, як на угорських рівнинах забирає австро-нїмецькі поживи?

Нїмецьке війско в Карпатах се головно Баварцї й Саксонцї, а Прусаків майже нема.

Гармат в Карпатах уживають меньше нїж деинде, кавалєрії зовсїм нї, зате тут баґнети мають ся в роботї.

МОСКОВСЬКА ПРАВДА.

Здибав наш брат раненого,
Стало йому жаль:
Взяти треба, як просить ся,
Будь він і Москаль.

І висадив на рамена,
Уніс його шмат,
Аж тут урве Москалеви
Голову ґранат.

А наш хоч би здрігнувсь тобі
Як ніс, так несе.
Питають ся товариші:
„По що тобі се?"

„Та жаль — каже — раненого,
Треба помогти".
Ті в реготи: „Треба було
Й голову взяти!"

Подивить ся: „Ото-ж то вам
І правди в Москви!
Казав менї, що ранений,
А без голови..."

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист з села Суходіл, повіт Гусятин, писаний 21. листопада, 1914.

Дорогий Мужу! Ти вислав нам 200 ринських і ми питали ся листоноса, чи нема листа, або гроший, то він цїлий місяць говорив, що нема. А гроші тримав у себе. На Вознесенє він дав менї 95 ринських а 5 лишив, нїби пожичив. Я не хотїла чекати, та він зачав просити і казав, що віддасть на першого. Та минали перші, а він не віддавав. Коли я зачала впоминати ся, він каже: Дам вам цїлу купу. І вирахував 125 ринських а про 25 сказав, що розтратив, а 50 затаїв. Він на рецепісї повитирав і позміняв. Та ми домислили ся. Я пійшла потім до начальника і казала, що буду скаржити, то він обіцяв, що буде сплачувати ратами. Та стало ся, що пійшов до війска і лише казав, що як прийде, то віддасть. На Спаса була битва в Гусятинї, стріляли з канонів і машинових ґверів. Ми збирали ся втїкати, та не було де. Гусятин знищений, спалений і зрабований. Рузя перше бояла ся війни і плакала, коли говорили про війну, а тепер привикла і не боїть ся. — Здоровлю... К. М.

* * *

Суходіл, 23. лютого, 1915.

Дорогий Мужу! Дякуємо за лист, бо ми дуже журили ся, нїм той лист прийшов. Тепер не зле, коби тілько спокій. Пишуть в ґазетах, що забирали худобу, а в нас не брали, але давали. В нас від Москалїв дістав корову і ялівку Остап Боднар і Каєтан Боднар. Роздавали ту худобу, що по дворах забрали. Тепер тихо. Незадовго здаєсь прийдуть знов Австрійцї, бо дуже стріляють. Хочеш знати, хто пійшов до війска, отже скажу: Міхал Якеміцький, Тимко Палюшкевич, а решта від 20 до 40 лїт. З Грабника Панько Забрецький, Ящур, Марко, а Лазора вже відправили. Василь Шинкар вмер і Кордачова вмерла з страху, як зачали стріляти. Стара Вовчиха вмерла. Маємо ще що їсти, бо маємо троха бараболь і одну свиню забилисьмо на сьвята, бо дуже тані. Ще одного вепра маємо; що перше було би 50 ринських, то тепер дають 30. Гроший не присилай, щоби не пропали. Ми гроші щадимо, бо заробити нема де. Просила тебе Маланка, коли знали де її чоловік, то скажи, нехай напише, бо вона дуже плаче, що дїти не мають що їсти і обдерті і нема за що купити. Все було би їй веселїйше, колиб знала, що він жиє. — Поздоровляю сердечно. Кася Міхловська.

II.

Лист з села Черенківцї, повіт Серет, Буковина, писаний 10. жовтня 1914.

Дорогий Мужу! Дякую Тобі за лист, що Ти написав, бо я вже 5 місяців не мала листа від Тебе. Я і дїти здорові. Пишу до Тебе і не знаю, чи дістанеш, бо посилаю через Росію до шваґра. Ти писав, що вислав 200 корон, а я гроший не дістала. На Буковинї велика біда, що годї описати. З нашого села забрали від 18 до 42 року житя. Потім зачали покликати і не війскових. Мої три брати пійшли і з них один не війсковий. Пійшов також Мафтеїв Серґій, хоч мав лише 17 лїт, але пійшов сам. З нашого села пійшло богато з своєї охоти. В селї лишили ся самі старі, що і дома не годні робити. На нашім кутї лишив ся Кость Стрільчук, Іван Бужак, Ілярій Грицків і дїд Тимофій. Тепер менї дуже біда. Мої брати і Твій брат пійшли до війска і нема кому принести навіть з лїса дров. І про них не чути. В нас тепер є російські козаки; сидять у школї і в дворі. В Вовчинцях і Камінцї їх повно і тяжко від них що коло хати затримати. А за довги нїчого не кажуть, бо жидів нема, повтїкали до Відня. Шаїр арендар лишив куфи з горівкою. Жидам козаки дали ся в знаки. Я би більше написала, що тут дїє ся, та годї. Най Господь змилує ся над бідним народом, як він тепер бідує. Пришли хоч 10 левів (ринських), бо нема дров, нема чим запалити, нї в чім їсти зварити. Я всьо вже попалила, що було коло хати. Нема чим привезти, бо всї конї забрали до війска і навіть слабого коня Ілаша Кифюка. Я жита не сїяла, бо не було чим виорати. Ще хлїба трохи маю. Дїти не ходять до школи. Не забувай за мене і відпиши. — Євдокія Колотило.

НОВИНКИ.

З ТОВАРИСТВА СВ. ВАРВАРИ У ВІДНИ.

Дня 6. лютого с. р. відбуло ся заходом Тов. св. Варвари аматорське представленє п. з. „Ох, не люби двох". Представленє само собою не зовсїм відповідає своїм змістом та настроєм теперішній хвилї, але всетаки стягнуло воно численну та ріжнородну публику і саля була переповнена. Програма вечера почала ся промовою п. Карманського про заслуги наших Січових Стрільцїв, про їх значінє та взагалї про відносини серед українського загалу. Промову нагородила публика оплесками. Загально виконано представленє добре. Нагородою для аматорів були часті оплески. Перед представленєм і в павзах відгравала музика під управою капельмайстра п. Веґнара національні піснї. Вкінци висказав п. Яремчак, голова Товариства св. Варвари, подяку аматорам і гостям за їх прихильність і участь. Чистий дохід в квотї 100 к. 50 сот. передав п. Яремчак на руки о. В. Лициняка на поміч для українських Січових Стрільцїв, долучивши до сеї суми 20 к., які жертвувало на згадану цїль Товариство св. Варвари від себе.

ЛЕГІТИМАЦІЇ НА ПОВОРОТ ДО КРАЮ.

Щоб улекшити нашим людям поворот до Галичини, виєднала українська парляментарна репрезентація у Відни розпорядок міністерства внутрішних справ. Розпорядок сей дає українській репрезентації право видавати посьвідки (легітимації), що мають таке значінє і таку правну силу як легітимації видавані властями. Головною цілию посьвідки є ствердженє, що її посідач є Українець і льояльний австрійській горожанин. Зголошенє по посьвідки приймає Народна Канцелярія. Українські бідні, що менкають у Відни, мають зголошенї ся особисто по посьвідки. Бідні, які менкають поза Віднем, можуть зголошенї ся письменно.

—o—

ДАЛЬШІ УВІЛЬНЕНЯ З ТАЛЄРГОФУ.

При кінци лютого с. р. випущено на цілий стопу дальших 180 інтернованих Українців, арештованих в Галичині польскими властями, яких повна невинність в цілости виказалась. В найблизших днях має бути випущених ще пових 120 невинно інтернованих осіб. Доходженя проти них покінчено вже давно, та не випускано їх на цілу стопу їзза небезпеки розносженя пошестї пятнистого тифу, що лютує в талергофських таборі інтернованих русофілів. Тепер, як визволенї відбули вже кварантанну, виходять на волю. Оскільки можуть виказати ся достаточними засобами на удержанє, можуть вибирати ся, куди хотять. Прочі внесено визволенї жертви польського панованя переїздять до табору збігців у Лайбниц.

—o—

ЦІЛЬНІСТЬ НІМЕЦЬКИХ СТРІЛЬЦІВ.

Підчас теперішньої війни деякі люди виробили ся в правдивих мистців в штуці стріляня. Безнастанне стріляне з карабіна виробило у них немильне око і таку певну руку, що стріл ніколи не хибить, хоть би ціль була і не знати яка мала. Про ту цільність пишуть вашть і французькі часописи а подивом. І так в французьких часописях оповідає ся про таке:

На укріплених французьких становищах в північній Франції находить ся в одній місци сильно оцаняване становище французької передньої сторожі, яка має задачу пильнувати німецьких шанців і перестерегати своїх перед нечайним нападом, з огляду на се, що се станоще Французів є віддалене всего лиш на 40-метрів від німецьких шанців; тому щоби забезпечити сторожу перед ворожим огнем, уставлено в шанцях сталеві панцирі з дрібненькими отворами, крізь які можна лиш виставити дуло карабіна або одним оком приглянутись, що робить ся перед шанцями. І мимо того, що кождий раз французький жовнір лиш на пару секунд підніс ся, щоб тим дрібним отвором в сталевім щиті глянути на ворожі шанці, сейчас падав відтам вистрел, і куля, пролітаючи через самусередину, вбивала французького жовнира. Та на домір лиха Французи зовсім не можуть винайти, відки падуть ті так цільні вистрели. За німецькими шанцями стояло пару домів і Французи думаючи, що там суть укриті стрільці, збрили їх гарматним огнем. Та се не помогло, бо стріли падуть як і перше падали. Часопись, яка се подає, толкує сю незвичайну цільність в той спосіб, що Німці мають при помочи приладу уставлений карабін так, що його куля мусить трафити в сей отвір. І за кождим разом, коли французький жовнір хоче глянути крізь сей отвір на ворожий шанець, закриє сей отвір своїм тілом і він представить ся чатуючому Німцеви чорним. Тоді він лиш потребує потягнути за язичок при карабіні і Француз паде трупом, влученний самою серединою отвору в панцири.

ЖЕРТВИ
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

305. Джерзи Сіти, Н. Дж. Український Народний Союз на щастє уявля XIII. головної конвенції видатнів на Фонд визволеня України **$500.00**

306. Ньюарк, Н. Дж. Товариство „Український Боян" при гр.-кат. церкві св. Івана Хрестителя доїд з представленя „Вестфалика" на вдови і сироти в старім краю (доложив п. Теодозій Каськів) **$15.00**

307. Блемфілд, Н. Дж. Збірка від українських студентів на вдови і сироти в старім краю (доложив п. Тимко Рудий) **$6.50**

Сума оголошена в сім числї „Свободи" виносить $521.50.
Оголошено в ч. 47. „Свободи" $5.359.56.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $5.881.06.

РОДИМЦІ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

УКРАЇНСЬКІ ГУЦУЛИ І ГРАФ ГУНЯДІ.

Віденські часописи суть переповнені описами, повними подиву і признання неустрашимий відваги наших Гуцулів, які уформувавши осібний, чисто гуцульський легіон Січових Стрільців, добре дають ся в знаки Москалям і вже нераз головно причинили ся до побід австрійського війска. Дуже докладно про подвиги Гуцулів пише часопись „Новий пештенський Журнал" з дня 24-го лютого. Стаття має наголовок: „Граф Гуняді і українські Гуцули".

Граф Гуняді є угорським магнатом і резервовим офіцером. Він свого часу дуже богато подорожував, звидів цілу Африку, а на пустині Сагарі полював на львів. І він має широку славу у світі яко неустрашимий стрілець львів, а притім має непомильне око. Коли в ясну ніч на пустині лиш якийсь король звірів надто приближив ся був перед його нехибляючу рушницю, падав трупом поцілений його кулею, яка ніколи не минула серця.

Гуцулами називають себе менканці гір Карпат, української народности. Хлопи сильні і стрункі, як ялиця, з довгим, спадаючим на плечі волосєм. Вони переважно займають ся рубанєм лісів в горах. А коли підчас того надійде медвідь, Гуцул відважно іде проти нього із своєю сокирою і тепер наступає борба на житє і смерть між чоловіком і звіром, з якої Гуцул завсїди виходить побідником. Се є відважний і хоробрий народ, який незвичайно любить свою вітчизну і є дуже свободолюбивий.

Коли граф Гуняді на поклик ставив ся до війска, відразу просив, щоб йому призначено якусь незвичайно небезпечну задачу, яка булаб так напружаюча і так небезпечна і повна трудів, як польованя на львів в африканських пустинях. Тоді якраз зголосило ся около сотки українських Гуцулів і просили, щоб їх приймити яко охотників в боротьбі з нападниками. І тоді графови Гунядому відано команду над Гуцулами і приказано їм непокоїти на кождім кроці ворога. Сотка Гуцулів рушила проти Кірлібаби на Буковині. Вони очевидно почували, що там є богато Москалів, що у них є богато карабінів а ще більше патронів.. А якраз сего не доставало Гуцулам і тому вони попросту пішли забрати собі се від Москалів.

А в місцевости Кірлібаба дійсно стояло залогою богато, богато Москалів; вони висилали на всї боки дуже часті патрулї. Ці патрулї заєдно складали ся з чотирох салдатів під командою підофіцявичайно сприяє всїм очайдухам. Заза цира. А Гуцули мали щастє, яке взагалї першого дня показало ся пятьох Москалїв. Один вистрїл з ніколи нехибляючого карабіну провідника Гуцулів і начальник Москалїв нежиний покотив ся на землю. Наче рисї кинули ся тепер Гуцули на прочих і взяли їх в полон. Їм відібрано карабіни і ладівницї і серед неописаної радости відіслано, яко полоненых за фронт. І Гуцули знова мали щастє. Ще того самого дня стрінула та сама судьба дальші три московськї патрулї і тепер двайцять Гуцулів було вже узброєних в модерні карабіни і певну скількість патронів. Москалї відразу спостерегли зникане своїх патрулів і перестрашили ся невидимого ворога, який був усюди і нїде. І тепер видано цїлі батальони проти невидимих Гуцулів. Даремно. Гуцули пропали, начеб кождий з них мав на голові шапку-невидимку. Вони нинькали були тут, завтра там, усюди, а однак заразом і нїде. І коли проти них цїлі батальони йшли в околиці Кірлібаби, вони нараз вирнули в Якобенах. А коли Москалї нїчнали за ними, то нараз Гуцули переловили московську патрулю в Дорнї Ватрї. Та місцевости Кірлібаба, Дорна Ватра, Велєнтина, Якобени, се суть так далеко від себе віддалені, що вирост являє ся загадкою, в який спосіб переходили Гуцули сї віддаль. Словом, вони були всюди і тому Москалї нїяк не могли їх зловити.

Перед битвою коло Кірлібаби нараз Гуцули знова десь пропали. Довго не було від них найменшої відомости і вже почато за ними жалувати. І почала ся отся кровава битва коло Кірлібаби, а всї австрійські полководцї з незвичайним напруженєм ждали на якісь вісти. Вісти прийшли і то від пропавших Гуцулів. Вони донесли коротенько, що їм удало ся нечайно напасти на московський трен і його здобути; а похваливши ся амуніцією, тому Москалї не дістануть підчас битви доповненя вистрільної амуніції. А тепер стали нечайно приходити неіменірні вирост вісти. Австрійські патрулї доносили, що Москалї зістали заатакованї на десятьох відмінних місцях. Відтіто їхню задну сторожу. Усї російські телєграфічні і телефонічні проводи попертинано. День і ніч нечайно наступають на Москалїв напади. Усї ті вісти видавали ся дуже фантастичні, вирост неіменірні. Хто був тим невідомим ворогом Москалїв? Що се було за війско? Хто був його командантом? Хто дав їм приказ до отсих майже божевільних вчинків? Ніхто не знав нїчо про них, ніхто не виспав їх. А однак сей невидимий і невмолимий ворог Москалїв вирнав усюди, днесь тут, завтра десятки миль відси. І ні наші ні Москалї не знали, відки отсей відділ так нечайно міг взяти ся. А що найгірше, ніхто не знав, як сильний є той відділ, та хто є його командантом.

Остаточно наступила розвязка загадки. Одного гарного дня, високо на конях приїхало до австрійського табору двох Гуцулів. Се були Гуцули з відділу, який вів граф Гуняді. Ніхто не давав їм коний, а однак вони приїхали гордо на конях. І вони принесли мельдунок свого полководця. А сей мельдунок говорив нїчого иншого, як лиш то, що граф Гуняді і Гуцули дістали ся на задї московського фронту і тут безперервно увивають ся. Отсе безнастанне непокоєнє ворога, знищенє амуніції, здобуте російського трену, нищенє телєграфічних і телефонічних лїній, усе було дїлом Гуцулів. Доперва вчера вони нечайно з засїдки напали на сотню козаків. Одна салва з карабінів таких неомильних стрільців і девятьдесять козаків покотило ся на землю з коний. І тепер здобутих девятьдесять козацьких коний дістало девятьдесять Гуцулів. І тепер Гуцули стали страшним ворогом. А усе мали від Москалїв: не лиш карабіни і патронн, але і коні.

І годї собі представити, з якою утїхою і з якою гордостю цїла австрійська армія, стоячи в тій околиці, переповідала з уст до уст неімовірні дїла гуцульських смільчаків. Похвалам для Гуцулів і їх вождя, неустрашимого стрільця львів, не було кінця.

З історії сотні гуцульських Січовиків найлїпше видно, якими з карі романтичними та фантастичними епізодами є боротьбя в Карпатах.

(Українїнец Кореспонденцблят).

ВІСІМ ГОДИН ПРАЦІ.

Було се першого мая вечером.

Заки замкнено брами небес і заки запалено звьизди, пустив ся Господь Бог на короткий прохід по землї.

Коли йшов собі так улицею, нечайно побачив велику товпу людий, яка йшла напроти нього.

Пізнати було, що йдуть просто від праці; їх руки і лиця були брудні, їх хід був тяжкий, повільний та умучений.

— А ви за чим так пїано? — запитав їх Господь.

— Скорше ми не могли вийти — відповіли. Ми прийшли Тебе просити, Господи, щоби Ти нам инакше працю уладив.

Бог присїв на краю улиці і змордив чоло в тяжкій задумі.

— Дивна то річ, як ви вже привикли до того, щоби з кождою дрібницею прибігати до мене. Ось сьогодня рано один священник непокоїв мене питанєм, чи я не противний тому, щоби він в четвер в полудне гостив у себе своїх знайомих. На запрошенях написав „коли Бог так хоче". і тому міг, як говорив, кождої хвилини цофнути запрошенє. Такі дурниці забирають мені лише час непотрібно. Я так вам всьо мудро урядив, що в дрібних річах ви собі самі можете помочи.

Так говорив владика небес.

Та всї люди попадали на колїна і почали кричати таким великим жалїсним голосом, що аж Господеви змякло серце як віск.

— Ми не можемо довше працювати як но вісїм годин денно. Ми хочемо мати час на сон, на читанє, на забаву з нашими дїточками; ми хотїли би пійти з нашими жінками і сестрами на прохід до зеленого лїса; ми хотїли би послухати гарної музики, дати очам гарні річи і душу покріпити... Адже Ти, Господи, дав то всїм чоловікови!

— А хтож боронить вам тїшити ся тим всїм і уживати сьвіта? — запитав Бог.

Тодї виступив фабрикант, за ним шляхтич-обшарник, до них прилучив ся нїй, зложили глубокий поклін Господеви і сказали:

— Се немилима річ сповнити жадання тих людий. При такій короткій праці, якої вони хочуть, сьвіт не мїг би істнувати; всьо завалилось би.

Бог мовчки споглядав хвилину на тих трох панів, врешті посмітав:

— Чи се переконанє є тільки вас трох?

— О, нї! — відказали вони. — Так, як ми, думає більше людий, так думає богато... цїла товпа людий. Ми три є лише їх представниками.

А чому-ж ви не прийшли до мене всї разом-так, як отсї робітники? — запитав Бог.

Вони трохи збентежено поглянули на себе, а вкінци відповіли:

— Нищі не мають часу... одни хотїв якраз читати добру книжку, другий хотїв з любкою пійти до лїса, третий пійшов до театру, четвертий на концерт, той бавить ся зі своїми дїтьми, тамтой лежить собі на канапі, відпочиваючи...

Тодї Бог встав з місця, на якім сидїв і почав так сердечно сьмїяти ся, що аж його сива борода тряслa ся, аж всї церковні дзвони в цїлім краю почали віддзвоновати йому.

А потім звернув ся до робітників і сказав:

— Робіть і ви всї те саме, що тамті! На се даю вам моє благословенє.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошенї (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертається сї просто на адресу тої фірми, яка оголошує сю; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Зверткасть увагу Вп. читачів нашої часописи, що коли вони вислають замовлене до фірм оголошуваних в нашій часописи, робіть се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошенє поміщене в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кождо слово за одноразове поміщенє, а за дальші поміщенія по 1 цент. за слово за кождочасне поміщенє).

Пошукую свого брата **ПАВЛА ЛОЗІНСЬКОГО.** Правдоподібно живе в Йонкерс, Н. Й. Він походить з села Климковець, пов. Збараж. Хто би знав про него, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: H. Diachun, Box 283, Phoenix, R. I. 51

ХТО ЩЕ НЕ МАЄ КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1915-ТИЙ РИК, НЕХАЙ СПІШИТЬ СЯ ІЗ ЗАМОВЛЕНЄМ. ГРОШІ МАЛІ — КОРИСТЬ ВЕЛИКА.

ПОШУКУЮ ТОВАРИШКИ ЖИТЯ. Русинки, літ від 15 до 24. Листи враз з фотографіями прошу слати на адресу: Dmytro Krawec, 315 Third St., Little Falls, N. Y. 51—52

ГЛЯДАЮ ТОВАРИШКИ ЖИТЯ, в віці 17—24 лїт. Зголошеня враз з фотографіями просить ся слати на адресу: Mike Mudryk, 113 Ella St., McKees Rocks, Pa. 51

ФАРМА 80 акрів, 48 зораних, гарний садок, будинок, кінь, корова, кури і знарядя фармерські — в Калькаска Каунті, стейт Мішіген. Ціна $1200. Потреба $600 готівки.
Фарма 40 акрова, 20 акрів зорано, 20 акрів лїса, вся варта $800, коло Гренд Гасен, Міш. Без худоби. Ціна $1.400, треба $700 з гори.
Голоситись сейчас до: 50-52
Seniutowicz & Dmyszko Co.,
648 N. Racine Ave., Chicago, Ill.

ПОТРІБНО 100 ЛЮДИЙ НА ФАРМИ.

ДОБРА ПЛАТНЯ. ТАКОЖ ДАСМО ВСЬИМ ДРУГІ РОБОТИ. ГОЛОСІТЬ СЯ КОЖДОЇ ХВИЛІ ДО ПРАЦІ.
The Empire Labor Agency, 48-59
180 First St., Jersey City, N. J.
cor. Henderson St.

ПОТРІБНО ЛЮДИЙ ДО РОБІТ

в реставрантах, на фармах, до фабрик, доків, залізниці, копалень угля і т. д. Також потрібно завідателя до „Емплоймент Департмент". Голоситись особисто. **Agency, 42 Montgomery St., Jersey City, N. J.** 50-52

ПИШІТЬ ЗАРАЗ,
бо незадовго вже вичерпає ся, по прегарний
СТІННИЙ КАЛЄНДАР
з Руської Кольонії
в Мілвіл, Н. Дж., з сьвятами на кождий день року після старо-руського і нового стилю. Календар сей містить богато фотографій і цікаві інформації про місто Мілвіл і Руську Кольонію. Лиш залучіть на пересилку стемпсів за 4 цент. на адресу:
THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
Millville, N. J. 36—

РУСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. ШЕВЧЕНКА
має на складї молитвенники, Кобзарї, „Українську Музу", книжки о теперішній війні, календарї і всякі инші. Приходіть або пишіть на адресу: 11—
RUSKA KNYHARNIA
168 E. 4 Street, New York, N. Y.

ФАРМИ! Коли шукаєте готових фарм, землї, домів або інтересуєтесь льотами в нових місцевостях, де ціна їде все в гору, то зголосіть ся до нас, а ми радо дамо Вам відповідь: 31а66
Seniutowicz & Dmyszko Co.,
648 N. Racine Ave., Chicago, Ill.

ПОБІДА НАД МИЛОМ! Без пензля, малярки, воску, без праці, без болю, голова найспільнійший поріст в минуті приємно гарантовавши кремою „Романа". Чистить прищі, гладить зморщки. Вигідно носити, всюди до ужитку. Слїй на пів року 50 центів. Надсилаєте гроші почтовими марками. Потребуємо агентів. Адреса: Roman Maykowski, Box 7, Sta. D., New York, N. Y. 50—82

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО МАЮТЬ В СТАРІМ КРАЮ РОДИНУ І МАЄТОК!

ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО ДЛЯ СПРАВ В АВСТРО-УГОРЩИНІ, НІМЕЧЧИНІ І РОСІЇ.

ПРАВНО ЗАТВЕРДЖЕНЕ УРЯДОМ СТЕЙТУ НЬЮ ЙОРК.

Хто хоче знати, що станеть ся в старім краю з його маєтком, а то з його правом до ґрунту і реальности;

Хто хоче знати, що буде з його позичками грішми на ґрунт, на векслі або приватно на слово;

Хто хоче знати, що буде з його всякими маєтковими правами та з його правами до других осіб — дістане певну і вірну інформацію від підписаного Бюра, коли до листу з запитаннями долучить на інформаційні кошти 52 цент. в стемпсах.

Хто хоче довідати ся за свою родину в старім краю, чи жиє і де перебуває, тоже в тій за нашим посередництвом довідати ся через дотичні уряди в старім краю — за зворотом коштів.

До листу в таких справах належить долучити на кореспонденційні кошти 52 цнт. в стемпсах.

Рівнож всякі инші справи в Австро-Угорщині, Німеччині і Росії — залагоджують скоро і дешево.

Справи і кореспонденцію залагоджують: Г. Кисіль і В. Книгиницький.

Foreign Information Office,
29 East 7th Street, New York, N. Y.

ХТО ПРИШЛЕ ЦІЛОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" (ЗІ СТЕЙТІВ $2.00 А З КАНАДИ $3.00)

ДІСТАНЕ ДАРОМ ВЕЛИКИЙ КАЛЄНДАР УКР. НАР. СОЮЗА ЗА ДОПЛАТОЮ 15 ЦЕНТІВ НА КОШТА ПЕРЕСИЛКИ І ЕКСПЕДИЦІЇ.

Буде се дуже красний і цїнний дарунок для кождого письменного Українця і кождої письменної Українки, бо такого календаря як сьогорічний ще не було на американській Руси. Визначаєть ся він незвичайним богацтвом і рїжнородностию матеріялу, який розміщено на 256 сторонах друку великої вісїмки.

Крім того календар У. Н. Союза є **дуже богато прикрашений ілюстраціями.** Всї ті ілюстрації — **дуже красні, цїлком нові і ще незнані.** Всїх ілюстрацій в календарі є 110 (сто десять). Більше ніж четверта часть їх — се ілюстрації з теперішної війни, самі найкращі і найцікавійші; між ними також з Галичини.

Ся книжка не стратить ніколи на своїй вартости, а винятком части календарської, яка містить ся всего на кількох сторінках. Прочий матеріял є того рода, що все буде мати свою вартість і заступить Вам книжки з усякими інформаціями про відносини, жите, закони, приписи, порядки і т. д. у Злученних Державах і в Канаді; книжки з робітничого життя у Злучених Державах; про вийни, про воєнні справи і сьвітові подїї; гумористичні оповіданя, жарти, вірші і т. д.

Хто вже має календар У. Н. Союза може дістати замість календаря даром ще премію до цїлорічної передплати

7 ЛИСТ СТРАТ РАНЕНИХ І УБИТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ПІДЧАС ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ.

В тих листах доси оголошено около 21.000 імен.

На кошта пересилки і експедиції належить прислати таксамо 15 центів.

Хто пришле **ПІВРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ,** а хотїв би дістати сей календар або ті листи страт, мусить долучити 30 центів.

Тому користайте з сеї нагоди і присилайте передплату на адресу:

SVOBODA, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

СКОРОЧЕННЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгері)
у. = уланн
д. = драгони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гаубиці (полеві)
г. т. = гаубиці тяжкі
пі. = піонірн
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітеи
л. = ляндвер (піх. крайові обороні)
у. л. = уланн ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гаубиці ляндвери
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (регімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат 103

видана 15. січня 1915.

РАНЕНІ:

Одохіян Іван, 27 стр.
Оленик Микола, 27 стр.
Оленюк Василь, 27 стр.
Олійник Петро, 30 стр.
Опеля Іван, 30 стр.
Орднанс Іван, 231 з. о.
Оренчук Григорій, 36 л.
Остафійчук Дмитро, 27 стр.
Остапчук Василь, 36 л.
Остапович Яків, 36 л.
Остроцильський Михайло, 36 л.
Осачук Теодор, 27 стр.
Очнар Василь, 30 стр.
Пацкаль Тома, 30 стр.
Пацура Теодор, 27 стр.
Паламарчук Петро, 30 стр.
Паламарук Кость, 27 стр.
Паличка Осваль, 36 л.
Пальчук Василь, 30 стр.
Пальова Марія, 20 стр.
Палиця Юрко, 36 л.
Панас Іван, 30 стр.
Панасюк Йосиф, 36 л.
Паничевський Іван, 30 стр.
Панькін Федор, 30 стр.
Паранюк Спірідіон, 30 стр.
Пасіччук Іван, 30 стр.
Паскаль Теодор, 27 стр.
Пашкін Семен, 30 стр.
Пацук Ірпнь, 36 л.
Пацук Марія (Одесса), 30 стр.
Пацкик Федор, 36 л.
Пентелейчук Ілія, 27 стр.
Пентчик Яким, 27 стр.
Петрощук Іван, 36 л.
Петровнч Микола, 30 стр.
Петрук Пароетрнай(?), 36 л.
Петрунак Никола (Якова), 30 стр.
Пиїнк Атанас, 27 стр.
Пітчук Іван, 30 стр.
Пінторак Семен, 36 л.
Пиновар Василь, 36 л.
Плодярук Одекса, 30 стр.
Погорило Михайло, 36 л.
Попадюк Іван, 30 стр.
Попадинець Никола, 30 стр.
Паделюк Едвард, 36 л.
Потець Іван, 36 л.
Поровач Демко, 30 стр.
Порофко Стефан, 27 стр.
Потятинік Юрко, 36 л.
Потяк Василь, 36 л.
Прилінчан Теодор, 27 стр.
Продів Старилій (?), 30 стр.
Процюк Іван, 30 стр.
Прокопів Дмитро, 30 стр.
Прийчак Онуфрій, 30 стр.
Прицорак Семен, 30 стр.
Пилипчук Петро, 30 стр.
Пилипюк Петро, 36 л.
Рейкало Дмитро, 36 л.
Рекітчук Никола, 30 стр.
Романчук Василь, 30 стр.
Романюк Іван, 30 стр.
Романкевич Едмунд, 27 стр.
Романко Кирило, 27 стр.
Романський Михайло, 30 стр.
Ротчук Василь, 27 стр.
Рошка, 36 л. (6 комп.)
Рощокнак Іван, 30 стр.
Ровенчук Василь, 27 стр.
Роздстанюк Іван, 30 стр.
Рубінинський Ізидор, 36 л.
Рус Михайло, 27 стр.
Русняк Іван, 27 стр.
Рибенчук Іван, 30 стр.
Сабадах Михайло, 36 л.
Сабарук (може Захарук?) Марко, 27 стр.
Сайчук Семен, 27 стр.
Салій Антін, 30 стр.
Салій Михайло (Юрка), 30 стр.
Салюйда Йосиф, 36 л.
Сапторик Ернст, 27 стр.
Савчук Федор, 30 стр.
Савчук Іван, 36 л.
Савка Іван, 30 стр.
Савченки Володимир, 36 л.
Семко Юра, 27 стр.
Селюк Андрій, 27 стр.
Семчук Іван, 27 стр.
Семчук Михайло, 36 л.
Семенчук Лесь, 36 л.
Семенюк Федор, 30 стр.
Семенко Петро, 27 стр.
Середницький Никола, 30 стр.
Середницький Петро, 30 стр.
Середницький Віктор, 30 стр.
Сервацкі Василь, 30 стр.
Сінтовнч Іван, 36 л.
Сірчак Михайло, 36 л.
Сікнко Василь (Максима), 30 стр.
Скавуз Михайло, 36 л.
Скіпор Іван, 27 стр.
Скоробогач Стефан, 231 з. о.
Скрипачук Антон, 27 стр.
Скрипчар Никола, 30 стр.
Скорохід Ізидор, 30 стр.
Скромеда Василь, 27 стр.
Скрипчук Петро, 30 стр.
Скрипник Франко, 30 стр.
Скутар Василь, 36 л.
Скворчинський Лука, 36 л.
Слободан Ілько, 36 л.
Слободзян Юрко, 27 стр.
Слюсар Стефан, 36 л.
Слівчаковський Євдокій, 30 стр.
Смолинський Ізидпр, 30 стр.
Смолинський Станислав, 231 з. о.
Солодик Іван, 27 стр.
Соломинка Михайло, 36 л.
Соловій Павло, 36 л.
Сончук Михайло, 36 л.
Сорокопуд Василь, 27 стр.
Старунчак Іван (Петра), 30 стр.
Стефелик Никола, 36 л.
Стефюк Василь, 27 стр.
Сторощук Михайло, 36 л.
Стрільчук Василь, 36 л.
Стрілецький Юрко, 36 л.
Стрінчук Дмитро, 36 л.
Строїч Никола, 36 л.
Струтинський Василь, 30 стр.
Сухецький Михайло, 30 стр.
Сусак Василь, 36 л.
Свитак Василь, 36 л.
Свірюк Ірокін, 30 стр.
Свищук Ернць, 36 л.
Тавасічук Іван, 27 стр.
Тавасінський, 36 л. (6 комп.)
Тарновецький Петро, 30 стр.
Татар Іван, 27 стр.
Татарський Василь, 30 стр.
Терелецький Іван, 36 л.
Терелецький Юрко, 27 стр.
Тимчук Теодор, 36 л.
Ткачук Михайло, 27 стр.
Ткачук Василь, 30 стр.
Ткачук Михайло, 36 л.
Тодоровець Іван, 27 стр.
Токар Никола, 30 стр.
Токарчук Никола, 36 л.
Томаш Мегард, 27 стр.
Томаш Дмитро, 30 стр.
Томич Гнат, 27 стр.
Томич Никола, 36 л.
Томюк Василь, 36 л.
Томюк Григорій, 27 стр.
Тофіяк Іван, 30 стр.
Тофріс Василь, 30 стр.
Третяк Йосиф, 30 стр.
Трохачук Никола, 30 стр.
Трипюк Андрій, 36 л.
Турчин Дмитро (Василя), 30 стр.
Тварловський Антін, 27 стр.
Твердохліб Альбін, 30 стр.
Тимрик Василь, 30 стр.
Укрннюк Никола, 30 стр.
Унгарин Михайло, 36 л.
Факішевський Гнат, 36 л.
Фальфчук Йосиф, 36 л.
Фашинівський Антін, 36 л.
Федюк Дмитро, 27 стр.
Федорчук Стефан, 36 л.
Федорцнин Федор, 30 стр.
Федіків Михайло, 30 стр.
Федешко Стефан, 27 стр.
Фенцк Юрко, 27 стр.
Франкенчу Лев, 36 л.
Халанік Павло, 30 стр.
Хмельник Володимир, 30 стр.
Ходоровський Стефан, 231 з. о.
Хопчинин Никола, 36 л.
Хрептей Грнць, 36 л.
Христін Михайло, 36 л.
Худик Онуфрій, 30 стр.
Хурук Григорій, 36 л.
Цінцира Михайло, 30 стр.
Цівюк Михайло, 30 стр.
Цимбалюк Дмитро, 36 л.
Чанпинський Іван, 30 стр.
Чарнецький Михайло, 36 л.
Чарнецький Франко, 231 з. о.
Чешнга Михайло, 27 стр.
Чернецький Володимир, 36 стр.
Чобетарнй Василь, 27 стр.
Чобанюс Едирй, 27 стр.
Чокан Юрко, 27 стр.
Чокут Стефан, 27 стр.
Чоп Йосиф, 30 стр.
Чорпучка Іван, 27 стр.
Чорвецький Василь, 36 л.
Чичайлюк Іван, 36 л.
Шелега Петро, 36 л.
Шербанюк Юрко, (Гриця), 30 стр.
Шевчук Іван, 30 стр.
Шікурак Василь, 36 л.
Шкромида Василь, 30 стр.
Шкварок Григорій, 30 стр.
Шпіцтуз Олекса, 30 стр.
Шпіл Людвик, 30 стр.
Шпитко Никола, 30 стр.
Шпильчак Іван, 30 стр.
Шух Іван, 36 л.
Шимковнч Михайло, 36 л.
Шимдик Семко, 30 стр.
Шндразовнч Адам, 30 стр.
Шпнк Юрко, 27 стр.
Щербелик Никола, 36 л.
Юрчак Іван, 36 л.
Юрсевич Кронислав, 30 стр.
Яцків Демко, 36 л.
Яцків Іван, 30 стр.
Яцинюк Стефан, 30 стр.
Яцимець Дмитро, 36 л.
Яцко Федор, 30 стр.
Яцків Василь, 36 л.
Яцковський Іван, 30 стр.
Яцович Никола, 27 стр.
Яремко Яків, 30 стр.
Ярнцький, 36 л. (6 комп.)
Ясінчук Стефан, 27 стр.
Ясіцчук Онуфрій, 36 л.

ПОЛОНЕНІ:

Адамюк Никола, 36 л.
Адамович Йосиф, 36 л.
Анчелович Ілько, 36 л.
Андрейчук Дмитро, 36 л.
Андрусів Григорій, 36 л.
Аннюк Кпндрат, 36 л.
Ароевнчук Іван, 36 л.
Бабюк Василь, 36 л.
Байцик Йосиф, 36 л.
Балашевський Іван, 36 л.
Бандурка Василь, 36 л.
Бедюк Василь, 36 л.
Білецький Франко, 36 л.
Бірчак Іван, 36 л.
Блонський Іван, 36 л.
Бзнцик Петро, 36 л.
Бохнар Василь, 36 л.
Бодорик Никола, 36 л.
Вотач Іван, 11 г.
Богучький Антін, 36 л.
Богусевич Адам, 24 п. (в Сербії)
Войчук Никола, 36 л.
Бойко Никола, 36 л.
Болгуга Василь, 36 л.
Будник Семен, 36 л.
Букшованнй Іван, 36 л.
Бунпй Іван, 36 л.
Бурдей Петро, 36 л.
Вацик Гнат, 36 л.
Варцабюк Василь, 36 л.
Василишин Михайло, 36 л.
Вербицький Михайло, 36 л.
Веселовський Юрко, 36 л.
Войцеховський Михайло, 36 л.
Войцеховський Семен, 36 л.
Волощук Іван, 36 л.
Вишничук Василь, 36 л.
Вишик Федор, 36 л.
Ганчар Іван, 36 л.
Гарасимовнч Йосиф, 36 л.
Гаврилюк Михайло, 36 л.
Гетманюк Никола, 36 л.
Гетманюк Василь, 36 л.
Глухманюк Юрко, 36 л.
Глушко Антін, 36 л.
Глушко Василь, 36 л.
Гнатюк Іван, 36 л.
Гнитка Василь, 36 л.
Головецький Борнслав, 36 л.
Голинський-Семен, 36 л.
Городенка Петро, 36 л.
Григорців Стефан, 36 л.
Григорчишин Никола, 36 л.
Гришко Олекса, 36 л.
Гура, 36 л. (9 комп.)
Гарин Василь, 36 л.
Генпк Дмитро (Ілька), 24 п. (в Сербії)
Теник Семен, 36 л.
Герман Никола, 36 л.
Гершлюк Олекса, 36 л.
Гідлюк Михайло, 36 л.
Глохда Василь, 36 л.
Гоця Никола, 36 л.
Гоянюк Никола, 36 л.
Грезюк Михайло, 36 л.
Грешук Василь, 36 л.
Гупповатий Василь, 36 л.
Данилейко Дмитро, 36 л.
Данилюк Іван, 36 л.
Данилюк Павло, 36 л.
Данилюк Василь, 36 л.
Демянчук-Михайло, 36 л.
Демянів Михайло, 36 л.
Доркач Войтко, 36 л.
Дідушко Василь, 36 л.
Долинський Кароль, 36 л.
Довганюк Микопи, 36 л.
Дробошицький Стефан, 36 л.
Дудзінський Франко, 36 л.
Дунець Михайло, 36 л.
Дуткак Іван, 36 л.
Дворик Тома, 36 л.
Женпчай Олекса, 36 л.
Жонвірук Іван, 24 п. (в Сербії)
Жукінський Василь, 36 л.
Захарюк Андрій, 36 л.
Захарюк Василь, 36 л.
Залуцький Ілько, 24 п. (в Сербії)
Злачук Федор, 36 л.
Зубко Павло, 36 л.
Іваричевський Юрко, 36 л.
Іварильчук Никола, 36 л.
Івашишин Василь, 36 л.
Івашищук Дмитро, 36 л.
Іваськевич Антін, 36 л.
Кальмук Василь, 36 л.
Калин Іван, 36 л.
Калинин Кирнлло, 36 л.
Карпюк Никола, 36 л.
Кейза-Анодіварій, 11 г. (в Росії).
Кінцерчук Іван, 36 л.
Кірчак Михайло, 36 л.
Клочинн Михайло, 36 л.
Кнільницький Николь, 36 л.
Когаба Никола, 36 л.
Кочергол Семен, 36 л.
Кокцнук Василь, 36 л.
Колісник Стефан, 36 л.
Колотило Михайло, 36 л.
Колотило Теодозій, 36 л.
Конопацький Ілнсав, 36 л.
Котелко Дмитро, 36 л.
Котлярчук Михайло, 36 л.
Кошелюк Микола, 36 л.
Кошмелчук Михайло, 36 л.
Крапчук Василь, 36 л.
Кравець Стефан, 36 л.
Крайтинський Йосиф, 36 л.
Крнль Якпв, 36 л.
Кстилюк Михайло, 36 л.
Кравчук Василь, 36 л.
Курилюк Іван, 36 л.
Курилюк Йосиф, 36 л.
Кучковський Стефан, 36 л.
Лабас Антін, 36 л.
Лазарук Теодор, 36 л.
Лисецький Никола, 36 л.
Левицький Жигмонт, 36 л.
Ліска Никола, 36 л.
Лупюк Василь, 36 л.
Лукащук Юра, 36 л.
Лпнік Михайло, 36 л.
Малайко Дмитро, 24 п. (в Сербії)
Мапчнн Іван, 36 л.
Малевнч Василь, 36 л.
Мальона Есть, 11 г. (в Росії)
Мандрусяк Іван, 36 л.
Марцинюк Михайло, 36 л.
Марчак Пошгсей, 36 л.
Мирків Іван, 36 л.
Мартинюк Іван, 36 л.
Мазурак Василь, 36 л.
Мазурак Юрко, 36 л.
Медак Іван, 36 л.
Мельник Василь, 36 л. (9 комп.)
Мельничук Михайло, 36 л.
Михалевський Йосиф, 36 л.
Мороз Василь, 36 л.
Мосюк Федор, 36 л.
Могнчук Дмитро, 36 л.
Мпронюк Іван, інф., 36 л.
Мпронюк Іван, гафр., 36 л.
Мпронюк Никола, 36 л.
Мпронюк Василь, 36 л. (3 комп.)
Малпнайчук Дмитро, 24 п. (в Сербії)
Нездрона Василь, 36 л.
Оперук Стефан, 36 л.
Ославський Григорій, 36 л.
Окпорик Василь, 36 л.
Опнарик Дмитро, 36 л.
Пнпагибка Іван, 36 л.
Пацунка Теодор, 36 л.
Пасцар Михайло, 36 л.
Пацюк Михайло, 36 л.
Пацюк Тимко, 36 л.
Пацлис Тома, 36 л.
Новачнчок Михайло, 36 л.
Навчла Олекса, 36 л.
Нена Станислав, 36 л.
Нерцовнч Дмитро, 36 л.
Перегінчук Іван, 24 п. (в Сербії)
Покрицька Станислав, 36 л.
Поцадюк Василь, 36 л.
Попель Никола Станислав, 11 г. (в Росії)
Норнт Михайло, 36 л.
Потапінський Антін, 36 л.
Прокінчук Михайло, 36 л.
Прокопів Михайло, 36 л.
Прокопів Петро, 36 л.
Романюк Онуфрій, 24 п. (в Сербії)
Романюк Онуфрій, 36 л.
Розвадовський, 36 л. (1 комп.)
Садовський Петро, 36 л.
Сафатинк Андрій, 36 л.
Сагайдак Тимофій, 36 л.
Салсцнн Антін, 36 л.
Сарачнчук Михайло, 36 л.
Сегчулик Никодь, 36 л.
Сербен Василь, 36 л.
Скороход Юра, 36 л.
Слободзян Никола, 36 л.
Солтпцький Василь, 36 л.
Стефик Дмитро, 36 л.
Стефанюк Юрко, 36 л.
Стефанишин-Данило, 36 л.
Стельмащук Андрій, 36 л.
Сулятицький Никодь, 36 л.
Симовапюк Василь, 36 л.
Симовапюк Йосиф, 36 л.
Тарновський Йосиф, 36 л.
Тарновський Гавриво, 36 л.
Томич Василь, 36 л.
Томпщук Тимофій, 36 л.
Тонцорович Никола, 36 л.
Тплпщук Олекса, 36 л.
Тимофій Олекса, 36 л.
Тлнцький Юрко, 36 л.
Федорів Янів, 36 л.
Федюк Василь, 36 л.
Фесюк Никола, 36 л.
Филипчук Федор, 36 л.
Фівко Василь, 36 л.
Цнганчук Михайло, 36 л.
Чекалюк Василь, 36 л.
Чонгалюк Федор, 36 л.
Чубей Іван, 36 л.
Чсрпій Теодозій, 36 л.
Чнпанн Юрко, 36 л.
Шелешюк Іван, 36 л.
Шоловай Іван, 36 л.
Шовкошй-Онуфрій, 36 л.
Шпнкопський Михайло, 36 л.
Шпнкарук Василь, 36 л.
Ядзінь Янів, 36 л.
Юрійчук Матей, 36 л.
Юсипчук Петро, 36 л.
Яндрак Максим, 36 л.
Ядах Йосиф, 36 л.
Яцківчук Василь, 36 л.
Яцковпнн Петро, 36 л.
Яцубшак Юрко, 36 л.
Япшевський Антін, 36 л.
Ярема Дмитро, 36 л.
Ярославів Дмитро, 36 л.
Ясінчук Петро, 36 л.
Яворевнч Федор, 36 л.

ІВАН ЛУГОВЯК, артист-різьбар.

Бувший директор різьбярської і деревярського відділу і тов. для розвою руської штуки у Львові.

ВИКОНУЄ ЧУДОВІ ІКОНОСТАСИ, ВІВТАРІ, КИВОТИ, ПРОПОВІДАЛЬНИЦІ і инші. Золотить гарно. Його роботи різьбярські і деревярські можете оглядати в місцевостях: Бутлер, Пітсбург, Мінісранс, Ембридж, Нью Йорк, Оклэнд, Форд Сіті і инші.

Робіщи у власнім будинку, удосконрена в електричні машини. В тій роботи працюють фахові робітники. За працю і ціну гарантуємо.

JOHN LUHOWIAK,
921 Washington Ave., Pittsburgh, Pa.

ДОПОВНЕННЯ І ПОПРАВКИ

видані 15. січня 1915.

До листи страт ч. 15:

Флорнянський Зенон (дійти.), 57 п., убитий.
Біций Михайло, 57 п., ранений
Довчишин Стефан, 57 п., ранений
Жилюк Кость, 57 п., ранений
Клімович Іван, 57 п., ранений
Козацький Іван, 57 п., ранений
Коцацький Йосиф, 57 п., ранений
Нозбудський Мих., 57 п., ранений
Майка Михайло, 57 п., ранений
Майдаковський Іван, 57 п., ранений
Майковський Войтех, 57 п., ран.
Скавінський Іван, 57 п., ранений
Токарюк (полковий горніст), 57 п., ранений
Якимович (фельдфебель), 57 п., ранений.

До листи страт ч. 30:

Коломиець Микита, 4 л., убитий.

До листи страт ч. 64:

Зубків Олекса, 66 п., ранений.

(Дальше буде).

ЛОТИ, ДОМИ і ФАРМИ

в більшім фабричнім місті; 5 миль від Нью Йорку; гарна земля; вподаван у с сотни фабрик, школи, церкви і т. д. Через сі землі ідуть пари, 5 міют дороги до зелізниці. Продаємо на дуже легких условіях. Пишіть сейчас до:

51-62S
MR. J. BROW. Room 309, 132 Nassau St., NEW YORK, N. Y.

РУСЬКИЯ ЛІЧНИЧИЯ ІНСТИТУТ.
(Старорадового християнського лікаря.)

Се лічиче заведеие має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут вастиді жолудкові недуги, як також перестуджене, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і сеиетні недуги мущин і женщин. Цілковито лікічуе ревматизму, пухлини і рак, лишай і скірні виижди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зіл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи. 25-

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і видаючими неділями.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ФОТ. АПАРАТ 50 ц.
З ПРИБОРАМИ

Щось гарного. Певно здоволить. Фот. апарат в шкіряній оправі, плівки, порошки і т. ин. з поясненем як РОБИТИ ФОТОГРАФІЇ з будинків, краєвидів, товариств і т. п. Не треба темної хати. Не треба відвідати.

Фот. відбиваєть і виїичуєть за 2 минути.

Апарат готовий до уживку вийдеть лише за 50 ц. Більший і більшого розміру коштує 75 цит., або $1.00. Гроші через мопі-ордер шліть до:

S. A. Phoenix Novelty Co.,
445 E. 166 St., New York, N. Y.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосоване наукової методи для мущин і женщин БЕЗПЛАТНО.

Чи Вам випадає волосе? Чи Ви посивіли зі старости? Чи ноги занечищені і лилі? Чи маєте перхоті і ин свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисіти?

Коли Ви терпите когру з вишіснних недуг, то не дивуйтеся, але старайтесь зараз зробити собі. І замовіть собі інструовану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСІЮ".

яку написав один з европейських спеціялістів. Ся книжка обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосєм. Будова волосся і тіменн. Причини випадання волосся і лисіння. Засоби лічнчтя здоровий і горячий порість волосся. Способи, яким можете Ви самі лічити волосе в 6-ох тижнях. Сиве волосе. Борода. Письма з признанини вдоволених пацієнтів.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Увіренем, Вас, що наш власний лік заний: Кальвакура запобігає випаданію волосся, вищезть перхоті, усуває свербіжсо скіри, замішене і спричинює новий порість волосся. За 10 центів сріблом або кочовими марками, вишлемо Вам дозвровий лік КАЛЬВАКУРА № 1 разом з книжкою, згадаюю вишіснє: ПРАВДА О ВОЛОСІЮ. Вятнть се оголошеие і зашліть до нас зраз з своєю докладною адресою. За лучшою 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y.

Шестий тиждень.

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 фит. на пересилку. І прошу вислати мені сейчас Вашу дозровий КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю". 4838

Підпись ся до Вашого заголовка.

Хто хоче довідати ся про причини теперішної війни, про її початки і дотеперішний перебіг та стан, нехай купить собі великий ілюстрований

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НА РІК 1915.

ЦІНА СЕГО КАЛЄНДАРЯ ЛИШ 60 ЦНТ. ВРАЗ З ПОЧТОВОЮ ПЕРЕСИЛКОЮ.

Гроші можна посилати почтовим або експресовим мопі-ордером і в стемсах почтових. Канадійських почтових стемпсів і срібних монет не принимаємо.

Замовлення посилайте на слідуючу адресу:

„SVOBODA" 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Фонографи Supreme

Є ВЛАСНЕ МАШИНИ, ПРО ЯКІ МИ ТРЕБА ЗНАТИ, БО ІХ НАЗВА РЕПРЕЗЕНТУЄ ІХ ГАТУНОК.

Оферуємо повний вибір найліпшої виробу машин, в різних напрямках і найнижчих цінах.

40 ПІСЕНЬ ДАРОМ ДО КОЖДОЇ МАШИНИ

Безплатна проба. Легкі сплати. Гарантіюємо кождому машину на письмі. Висилаємо всюда. Найбільший запас руських рекордів а також і плит у всіх языках.

ФОНОГРАФИ „SUPREME" ЗАПЕВНЯЮТЬ ПОВНЕ ВДОВОЛЕНЕ

Відвідайте нас або пишіть по безплатні цінники.

R. 2. SUPREME MUSIC COMPANY,
196 East Houston St., New York, N. Y.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписування місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ВЕЛИКА ЕВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА!

ЩО МИ КОРИСТАЄМО З ВІЙНИ?

Відомо кождому, що сі найліпші 14 К золочені годинки, які наші люди звуть „Томбаками", коштують у кождого годинникаря 20 до 25 долярів а наша ціна буде $15. З причини державної ізди кораблевої не буде мож дістати з Европи міиних товарів і тому ми закупили від одної великої европейської фірми значний запас найзиаменитших серол. перлів і вложили їх у правдиві 14 К „Голд Філд" коверти гварантованої на 20 літ і сподіваємо ті самі дуже дешево в ціні $5.95. Верк є з найліпші сталн і добре вказують час. Коли хочеш набути добру годинку, то не зважай на дарунки а лиш на товар. Чого будеш вдоволений. Прошли нам свою докладну адресу і подай чи хочеш мужеську чи женську годинку, а ми сейчас вишлемо Вам без завдатку сю гарну годинку в плюшовій кастелі. Ми вірімо, що Ви будете вдоволені і приднаєте для нас ще і Ваших приятелів. Се оферта буде лиш короткий час. Куплені у нас годинки репериємо через 10 літ безплатно. Нездоволеним вертаємо гроші. Адрес: 46-51

Polish Watch Co., Dept. 102. 1856 Prospect Pl., Brooklyn, N.Y.

НЕ ПОСИЛАЙТЕ НІЯКОГО ЗАВДАТКУ ДОКИ НЕ ОДЕРЖИТЕ ПОЯСНЕНЬ. ЯК МОЖНА НАБУТИ

$40 Грамофон за $21.50

ПО $1.00 МІСЯЧНОЇ СПЛАТИ
24 ПІСЕНЬ ДАРОМ
10 ЛІТНА ГВАРАНЦІЯ
3 МІСЯЧНА ПРОБА.

Polish Phonograph Co.,
JAN JANAWSKI, Dept. 102.
1856 Prospect Place, BROOKLYN, N. Y.

Пишіть за цінниками і катальогами.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським християнським лікарем, котрий говорить по українськи.
2) Я лічу медично і хірургічно недуги як: слабости уший, носа, горла очей, легких, серця, жолудка, нирок, викидн шкіри, нервові слабости, геморойди і секретні недуги мущин і полові женщин.
3) Я не є лікарем в медичної клініки або інституту, ані я не зву себе професором, які звичайно робляють бизнес через тлумачів (такий титул може хто небудь уживати в Америці і він не має ніякої вартости), але і кождому на мою численну практику в многих шпиталях, я є в силі дати Вам можливо найліпшу опіну і пораду.
4) Удіюю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише:

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в пол і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі від 9-ої до 2-ої в пол.

ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ

щоденно видають люди, щоби послухати славних співаків і музиків.

Можете чути у своїй власній хаті все то без надзвичайного коштту, на наших славних грамофонах, які продаємо за готівку або на сплату

ПО $1.00 МІСЯЧНО

З МІСЯЧНА ПРОБА БЕЗПЛАТНО.

25 і 50 спнів і утворів музичних даром. Письменна гваранція на 15 літ. Пишіть до нас по наш безплатний ілюстрований каталог.

Royal Phonograph Co., 91 E. 4th Street, Dep. 5
New York, N. Y.